

Instytucja
Województwa
Małopolskiego

NR 4/132
2014

HEINAL OSWIATOWY

MIESIĘCZNIK MAŁOPOLSKIEGO CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

www.mcdn.edu.pl

Ukazuje się od 1992 r.

ISSN 1233-7609

DZIAŁANIA SZKOŁY NA RZECZ ZDROWIA UCZNIÓW

SZKOŁA DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW

**Instytucje
współpracujące:**

OD REDAKCJI	3
-------------------	---

ZAGADNIENIA OŚWIATOWO-EDUKACYJNE

Eligiusz Madejski , Rola szkoły w przygotowaniu uczniów do uczestnictwa w szeroko pojętej kulturze fizycznej – na przykładzie edukacji wczesnoszkolnej	3
Bożena Makowska , Znaczenie współpracy szkoły z rodzicami w zakresie realizacji edukacji zdrowotnej	5
Dorota Lizak , Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa na przykładzie kształcenia przyszłych kadr zawodowych – doświadczenia własne, cz. I	8
Witold Mikulski , Hałas jedną z przyczyn nadmiernego wysiłku głosowego nauczycieli	11

Z NASZYCH DOŚWIADCZEŃ – PRZYKŁADY DOBREJ PRAKTYKI

Wioletta Michałek , Miłe zdrowia początki! O promocji zdrowia w Zespole Szkół Ogólnokształcących Sportowych nr 2 w Krakowie	13
Dorota Żaba , Działania szkoły w zakresie edukacji zdrowotnej i ekologicznej	15
Agnieszka Marzęcka , Przepis na zdrowie w Zespole Szkół w Czernichowie	16
Dorota Czapiga, Renata Galus , Niezwykłe spotkania	18
Ewelina Orlińska , Promocja kształcenia zawodowego	19
Izabela Ozaist , Śniadaniowa Klasa – uczymy zasad prawidłowego odżywiania	21
Agencja Rynku Rolnego , Szklanka mleka – prozdrowotny program dla dzieci i młodzieży	23

KURATORIUM OŚWIATY W KRAKOWIE INFORMUJE

Maria Głuszak , Zdrowie w sklepikach szkolnych	24
---	----

SZKOŁA DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW

Halina Czerwińska , Wychowywać to kochać i wymagać. Lekcje II i III	25
--	----

KONTEKSTY I INSPIRACJE

Ks. Jacek Siewiora , Jana Pawła II widzenie powołania nauczycielskiego	27
Małgorzata Kulesza, Marta Firek , Wyjazd szkoleniowy nauczycieli XIII Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie na Gran Canary	29

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA W KRAKOWIE

Marzena Sula-Matuszkiewicz , Edukacja zdrowotna – wybór publikacji	31
Wspomnienia o Ewie Pałuckiej	32

KOMUNIKATY

Dorota Zajkowskij , X Przegląd Twórczości Patriotycznej Młodzieży Województwa Małopolskiego	33
Zaproszenie do udziału w III Salonie Wydawców	34

RADA WYDAWCZA MCDN:

Jarosław Chodźko (przewodniczący), Jolanta Adamczyk, Cezary Burtak, Małgorzata Dutka-Mucha, Tadeusz Szczeklik

RADA REDAKCYJNA

„Hejnału Oświatowego”:

Prof. dr hab. Stanisław Pałka (przewodniczący), prof. dr hab. Krystyna Ablewicz, prof. dr hab. Władysław Błasiak, Lech Gawryłow, prof. nadzw. dr hab. Jolanta Karbowniczek, dr Iwona Ocetkiewicz, prof. nadzw. dr hab. Teresa Olearczyk, prof. dr hab. Marian Śnieżyński

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

„Hejnału Oświatowego”:

Daria Grodzka (redaktor naczelny), dr Małgorzata Kaliszewska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Sylwester Kopeć (sekretarz redakcji), Elżbieta Łęcznarowicz, Elżbieta Pałka (Kuratorium Oświaty w Krakowie), Wojciech Papaj, Joanna Peter (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie), Marzena Sula-Matuszkiewicz (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie), Teresa Szakiel, Halina Wesołowska, Małgorzata Wojnarowska

OPRACOWANIE TEKSTÓW I KOREKTA:

Zofia Wyżlińska
Czasopismo recenzowane.
Recenzją objęto materiały z działu „Dydaktyka i wychowanie – teoria i badania”.

WARUNKI PRZYJMOWANIA MATERIAŁÓW:

Materiały do publikacji (o objętości do 9 tys. znaków ze spacjami) wraz z krótkim CV autora należy przelać na adres redaktor naczelnej: d.grodzka@mcdn.edu.pl.

Tekst (w formacie Word for Windows) musi zawierać tytuł i krótkie wprowadzenie (lead – do 150 znaków ze spacjami). Fotografie powinny mieć rozdzielczość co najmniej 300 dpi. Autor przekazując redakcji tekst, przenosi na wydawcę wyłączne prawo do jego publikacji (prawa autorskie i wydawnicze). Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów i zastrzega sobie możliwość dokonywania zmian w tekstach przeznaczonych do publikacji. Przedruk materiałów publikowanych w „Hejnale Oświatowym” bez zgody wydawcy jest zabroniony. Wydawca i Redakcja nie odpowiadają za treść reklam i ogłoszeń. Nakład 2.000 egzemplarzy.

PRENUMERATA:

Prenumerata roczna, 10 numerów 40 zł (cena 1 egzemplarza 4 zł), VAT 5%
Prenumeratę redakcyjną można zamówić w dowolnym momencie.
Numer konta: 66 1240 6292 1111 0010 5124 7387
Kontakt: d.grodzka@mcdn.edu.pl

ADRES REDAKCJI:

ul. Lubelska 23 (MCDN)
30-003 Kraków
tel.: (12) 61 71 111, fax: (12) 623 77 41
d.grodzka@mcdn.edu.pl, www.mcdn.edu.pl

Skład i druk: STUDIO Jeden s.c.

ISSN 1233-7609

Małgorzata Kulesza
Marta Firek
XIII LO w Krakowie

WYJAZD SZKOLENIOWY NAUCZYCIELI XIII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO W KRAKOWIE NA GRAN CANARIĘ

W XIII Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie realizowany jest w bieżącym roku szkolnym projekt systemowy „Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów instytucjonalnych”. Operatorem programu jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie, a projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tytuł projektu, realizowanego w XIII LO w Krakowie, brzmi „Nauczyciel w społeczeństwie wiedzy”. Jego celem jest podniesienie kompetencji zawodowych i językowych kadry edukacyjnej z wykorzystaniem mobilności zagranicznych. W dniach 10–16.02.2014 r. odbył się wyjazd szkoleniowy na Gran Canarię, w którym uczestniczyło 15 nauczycieli z XIII LO w Krakowie. Gospodarzem wizyty była zaprzyjaźniona szkoła średnia Instituto de Enseñanzas Medias Joaquin Artiles w Aguimes.

Przed wyjazdem zorganizowane zostały w XIII LO zajęcia kulturowo-językowo-pedagogiczne. Uczestniczyliśmy w kursie języka hiszpańskiego prowadzonym przez dwie nauczycielki naszego liceum. W zespołach przygotowaliśmy również prezentacje dotyczące ciekawych działań realizowanych w naszej szkole, którymi chcieliśmy się podzielić z hiszpańskimi nauczycielami. Prezentacje zostały wykonane w języku angielskim. Opiekę językową sprawowały nad nami nauczycielki języka angielskiego.

Program wizyty studyjnej w Aguimes był niezwykle bogaty i interesujący. Bliższe poznanie się nauczycieli polskich i hiszpańskich oraz wymianę dobrych praktyk umożliwiły zorganizowane wspólne warsztaty. Szkolenia przebiegały w bardzo przyjaznej atmosferze.

Podczas warsztatów zaprezentowaliśmy realizowane przez nas ciekawe projekty: „Projekt – wiem co jem”, „Jak Kraków inspiruje nauczycieli do prowadzenia lekcji z przedmiotów humanistycznych” oraz „Prezentacja XIII LO”, w której pokazaliśmy między innymi wybitne osiągnięcia naszych uczniów. Nauczyciele z Aguimes natomiast po-

Uczestnicy wyjazdu szkoleniowego, fot. M. Kulesza

dzielili się z nami takimi doświadczeniami, jak: „Projekt europejski – Biblioteki” i „W jaki sposób promowane jest czytelnictwo wśród uczniów i rodziców szkoły hiszpańskiej”. Dla nauczycieli polskich inspirujący okazał się szczególnie projekt propagujący czytelnictwo.

Podczas warsztatów nauczyciele polscy i hiszpańscy przedstawili również prezentacje dotyczące systemów edukacji w Polsce i Hiszpanii. Długa dyskusja dotyczyła kwestii egzaminu maturalnego. W szkołach hiszpańskich nie ma egzaminu maturalnego, a więc nauczyciele nie przygotowują uczniów do pisania standaryzowanych testów, lecz duży nacisk kładą na rozwijanie kreatywności oraz kształcenie kluczowych umiejętności. W najbliższym czasie planowana jest w Hiszpanii reforma, która wprowadzi testy, co budzi ogromny sprzeciw nauczycieli hiszpańskich. Przygotowane

zostały również warsztaty „Szkoła marzeń”, które umożliwiły dyskusję dotyczącą wyzwań współczesnej edukacji oraz sposobów rozwiązywania trudnych problemów wychowawczych.

Uczestniczyliśmy w panelu dyskusyjnym z władzami miasta Aguimes. Spotkanie było okazją do dyskusji o nowej reformie edukacyjnej, systemie ewaluacji pracy szkoły w Hiszpanii i porównaniu jej z reformą w szkole polskiej. Relacja ze spotkania ukazała się w telewizji kanaryjskiej.

Nauczyciele polscy poza warsztatami uczestniczyli w lekcjach języka angielskiego, chemii, religii, matematyki oraz języka hiszpańskiego. Na lekcji języka hiszpańskiego oglądaliśmy przygotowane przez uczniów przedstawienie „Mały książę”, natomiast na lekcji religii uczniowie przygotowali dla nas niespodziankę – skosztowaliśmy upieczonego

przez nich z okazji walentynek pysznego torcika z flagami Polski i Hiszpanii.

Podczas szkolenia mieliśmy okazję poznać pracę czterech innych szkół na Gran Canarii. W każdej ze zwiedzanych szkół byliśmy przyjmowani bardzo serdecznie, a z ich pracą i funkcjonowaniem zapoznawali nas osobiście dyrektorzy. Nauczyciele hiszpańscy byli niezwykle otwarci i gotowi do pomocy.

Goszcząc w szkole Ies Gran Canaria – Cruce de Sardina, w której uczy się dużo dzieci imigrantów, poznaliśmy metody wspierania uczniów pochodzących z innych krajów. Największe trudności, z którymi trzeba się zmierzyć, to bariera językowa. W szkole hiszpańskiej organizowane są kursy językowe dla dzieci imigrantów, w których dzieci mogą uczestniczyć razem z rodzicami. Szkoła współpracuje z mediatorem, który zajmuje się rozwiązywaniem problemów i nieporozumień w relacjach szkolnych dzieci imigrantów z innymi uczniami, a ponadto za wsparcie rodzin imigrantów na poziomie lokalnym odpowiada wydział edukacji. Na spotkanie zostało zaproszonych dwóch uczniów imigrantów – z Rumunii i Ugandy. Z ich wypowiedzi wynikało, że dzięki otrzymanemu wsparciu nie mieli problemów z integracją społeczno-kulturową. Po przystąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej Polska stała się atrakcyjna dla imigrantów i w polskich szkołach pojawia się również coraz więcej dzieci z rodzin imigrantów, a więc i przed polską edukacją stają podobne wyzwania jak przed edukacją hiszpańską.

Gościliśmy też w szkole zawodowej Ies Villa de Aguimes. Uczniowie tej szkoły odbywają zajęcia praktyczne przygotowujące ich do pracy w gastronomii nie tylko w świetnie wyposażonych warsztatach szkolnych, ale dzięki programom unijnym zdobywają także doświadczenie i nowe umiejętności na stażach w renomowanych restauracjach w Hiszpanii i w innych krajach europejskich. Miłym akcentem tej wizyty była możliwość poznania i obserwacji umiejętności uczniów tej szkoły. Uczniowie i nauczyciele przygotowali dla nas wspólny lunch.

W trakcie wizyty w szkole IES Josefina De la Torre de Vecindario, która prowadzi oddział artystyczny, mieliśmy okazję zobaczyć uczniów przygotowujących przedstawienie teatralne, a także oglądnąć prezentacje dawniejszych re-

alizacji teatralnych uczniów tej szkoły. Zaprezentowane fragmenty spektakli teatralnych zostały zainspirowane utworami literackimi, co z pewnością pozwalało na poznanie i zrozumienie tekstów literackich, ale zwrócenie szczególnej uwagi na gest, ruch, mimikę miało też na celu pokazanie różnych technik komunikacji – werbalnej i niewerbalnej, oraz kształtowanie umiejętności wyrażania emocji i rozumienia emocji innych.

W szkole IES Josefina De la Torre de Vecindario prowadzony jest oddział dla uczniów z upośledzeniem umysłowym. Edukacja uczniów o różnym stopniu niepełnosprawności ma przede wszystkim na celu dążenie do uzyskania przez nich jak największej autonomii, by mogli na miarę swych możliwości sprawnie funkcjonować w środowisku. Stąd sala, w której odbywają się zajęcia rewalidacyjne, jest połączona z kuchnią, gdzie uczniowie z upośledzeniem umysłowym uczą się samodzielnego przygotowywania posiłków. Szkoła dba też bardzo o uczniów mających trudności z uczeniem się, u których istnieje zagrożenie porzucenia nauki przed zakończeniem obowiązkowego kształcenia, organizując dla nich specjalne zajęcia umożliwiające szybkie zdobycie zawodu.

Bardzo interesująca była też wizyta w szkole Instituto de Education Jose Zepa de Vecindario. Jest to jedna z pięciu największych szkół na Wyspach Kanaryjskich zatrudniająca 104 nauczycieli i 23 osoby w administracji. W szkole uczy się 1400 uczniów, więc pracuje ona w systemie trzymianowym od 8.00 do 23.00. W szkole zwraca się szczególną uwagę na bezpieczeństwo. Nie ma kamer, ale budynek jest zamknięty i uczniowie nie mają możliwości opuszczenia placówki w trakcie lekcji, a ponadto nauczyciele pełnią dyżury podczas przerw i w szkole są zatrudnieni strażnicy. Każdy nauczyciel prowadzi 20 godzin lekcyjnych, a spędza w szkole łącznie 26 godzin, poświęcając 6 godzin na dodatkowe zajęcia – spotkania z rodzicami, uczniami i w zespołach nauczycieli.

Poznawaniu codziennej pracy nauczycieli hiszpańskich sprzyjały nie tylko wizyty w różnych szkołach na Gran Canarii, ale również spotkania integracyjne. Dały one sposobność do nawiązania nowych przyjaźni. Stały się też okazją do degustacji potraw regionalnych. Aguimes cieszy się popularną, bo-

gatą tradycją kulinarną. Zachwycaliśmy się smakiem potraw podawanych tu od wielu pokoleń.

Wizyta studyjna była również okazją do poszerzania wiedzy na temat kultury, historii, geografii, problematyki społecznej i ekonomicznej Hiszpanii. Zwiedzaliśmy Aguimes, poznając historię i architekturę tego malowniczego miasteczka. Poza tym niezwykle atrakcją okazała się wycieczka do Guayadeque – jednego z największych kanyonów na wyspie. Wąwóz Guayadeque jest zabytkiem przyrody. Do dziś domy w tamtejszych grotach skalnych są zamieszkiwane. Podziwialiśmy też stolicę Gran Canarii – Las Palmas, gdzie znajduje się Muzeum Krzysztofa Kolumba i największy port w Hiszpanii – Puerta de la Luz. Zwiedziliśmy także rezerwat przyrody Wydm Maspalomas (obejmuje on trzy ekosystemy: gaj palmowy El Palmeral, rozlewisko la Charca i wydmy, rozciągające się przy samym brzegu morza). Wielu wrażeń dostarczyła nam również wycieczka pełną zakrętów trasą górską wzdłuż zachodniego wybrzeża wyspy.

Wyjazd szkoleniowy na Gran Canarię był dla wszystkich ogromnym przeżyciem oraz niezapomnianym doświadczeniem. Na szczególną uwagę zasługiwała atmosfera spotkania. Dużo się nauczyliśmy. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji tego projektu wykorzystamy w pracy z uczniami oraz przy kolejnych projektach międzynarodowych, by w dalszym ciągu dzielić się wiedzą z innymi i inicjować nowe, ciekawe działania, czerpiąc inspirację z doświadczeń innych nauczycieli w całej Europie.

Ucząc się, zmieniamy siebie, a zmieniając siebie, zmieniamy świat. „Analfabetami w XXI w. nie będą ci, którzy nie potrafią czytać i pisać, ale ci, którzy nie potrafią uczyć się, oduczać i uczyć ponownie” (Alvin Toffler).

Czekamy teraz na wizytę gości z Gran Canarii w Krakowie.

* * *

Małgorzata Kulesza jest wicedyrektorem XIII LO w Krakowie, autorem i koordynatorem projektu. **Marta Firek** – nauczycielką języka polskiego w XIII LO, uczestniczką wyjazdu szkoleniowego.